

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
 Vidéken: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és lapkiadótulajdonos:

LÁSZLO JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275

TOLLHEGYEN.

— márc. 1.

(A **manifestum**.) A koalíció manifestuma nyugodt, tartalmas, méltóságos. Eppen ez a baja. Nem tehetünk róla, de úgy találjuk, hogy *mélyen alatta marad a nemzet hangulatának*. Nyugodt, holott fel van zavarva a nemzet nyugalma. Olyan tartalmas, hogy a nemzet kétharmadrésze aligha érti meg. Annyira méltóságos, hogy az alattomos ellenség vastag bőrén át sem igen hatol. Nem lendített a nemzet ügyén semmit, de semmit. Népiesebb vénával kellett volna azt megírni, vagy még egy manifestumot iratni *Eötvös Károly*ra, hogy mindenki érten belőle. Aztán még egy harmadik manifestum is hiányzik. Tulajdonképen egy cselekedet, amelyre *Prónay Dezső* báró adott példát, a mikor egész jövedelmét felajánlotta a nemzeti ellenállás céljaira...

(A **király** — **nevet**) Az udvari bátról szóló tudósításokból megértettük, hogy Ő Felsége hosszasan beszélgetett *Fejérváry* báróval, közben pedig jóízűket — nevetett. Igen mulatságos híreket hozhatott a vén generális, különösen Magyarországról, a hol most sokan sirnak a „szenvadás és nyomor” sulya alatt. Nem sajnálunk egy kis jó kedvet az agg uralkodótól, csak azt kívánjuk, hogy a király és nemzet között ne legyen senki, a ki „utoljára nevet” — sőt nem sokára együtt kacagjanak az önkényuralom kudarcán felett.

(**Referálás közben**) *Bezerédj*: Nagy a színész-nyomor, kegyelmes uram... Van itt egy facér színész, szegény...

Kristóffy: Hát majd szerződöttem a haladó-pártba...

Bezerédj: És mi lesz a kötelessége?

Kristóffy: Nyeletől tizig a pártkörben intelligens arccal hemzsegni tartozik. („A Nap”)

A legfőbb hatalomról.

Irta: dr. **Király Péter.**

— márc. 1.

A király, t. i. az alkotmányos király — az állam első és legfőbb tisztviselője. Elsővé teszi őt és méltóságát a közakarat. A közakarat, ha ünneplés formájában jut kifejezésre — törvény a neve. Ilyen ünneplés formájában, illetve törvényesen megnyilatkozó közakarat teszi a királyt első emberré milliók között. Hogy egy ember módokon legyen milliók közt első emberré, — fejedelemmé, királylyá, császárrá stb., azt a különböző nemzetek különbözőképpen határozták meg.

Nálunk, magyaroknál, míg az

Árpád-családnak magva nem szakadt, mindég e nagyérdemű családból választották a királyt. Sok esetben a király, ha több fia volt, azok közül egyiket még életében királyi méltóságra nevelte, bevezette az országglás tisztébe, fennkölt gondolkozásu, törvény, jog, erkölcsi és isteni életrend tisztelőjévé képezte ki s ha aztán képesnek és méltónak bizonyult arra, megkoronáztatta s a rendekkel fogadalmat tétetett, hogy halála után azt a fiát emelik a királyi méltóságra, a kit ő arra előkészített és kiképezett.

Hogy a családnak melyik férfitagja legméltóbb arra, hogy az elhalt király után királylyá választassék: azt sok esetben nem a magasabb kor határozta meg, hanem a képesség, az arravalóság. És ez nagyon természetes. Mert ha valaki testi, erkölcsi, vagy szellemi fogyatkozásban szenved, ezt az ő kora nem gyógyítja meg, sőt nagyon sok esetben a korrall együtt a gyarlóság is nő.

A királyok is emberek; és így az emberekkel közös törékenységnek, gyarlóságnak, betegségnek, idegességnek, erkölcsi és szellemi eltompultságnak s más egyéb balesetnek és gondviselősszerű csapásnak ők is alá vannak rendelve. Épen ezért, ha bármi okból is akadályozva volt a király az ő királyi méltóságának ellátásában s az országglás tisztének betöltésében, a közrend és köznyugalom megóvásában: gondoskodtak törvényeink ilyen (előre nem látható) esetekre arról, hogy legyen, a ki a királyt helyettesítse. Ez az üdvös gondolat és fennkölt igazságtisztelet teremtette meg a nádorság intézményét, ezt a speciális magyar közjogi intézményt.

A nádor mindig törvényesen hivatalos helyettese volt a királynak, a mikor ez a maga királyi méltóságához méltóképpen uralkodni nem tudott, vagy nem akart. Így aztán — amennyire emberileg lehetséges volt — megakadályozták őseink azt, hogy egyik-másik király, akár emberi gyarlóságának értetlenségeivel, akár önkényének esetlen szélhámosaival, akár fiatalkorának, vagy hanyatló öregségének szélsőségeivel s önféjtségeivel, a királyi méltóságot kompromittáló és megszegő balfogásokat kövessen el.

Az ősmagyarok ezen itt említett életbölcsességének és politikai esélyességének tulajdonítható az, hogy a magyar királyi méltóság 1000-tól kezdve 1526 évig (a Habsburgok uralmának kezdetéig) a legtiszteltebb, a legfenségesebb és a legjobb hirnevű

királyi méltóságok egyike volt az egész világon.

Tudjuk, hogy 1526 óta idegen nemzetség ül a magyar trónon. Azóta folytonosan reformálnak, de méginkább deformálnak. A magyar királyi méltóság nem a régi többé.

Nagy dolgoknak kell megtörténni, hogy a mit az idők 3-4 évszázad óta itt nálunk elrontottak, azt most már jóvá tehessek.

Ma királyi tekintélyvel visszaélt gonoszok uralkodnak, illetve garázdálkodnak felettünk.

Csak legalább ténkre ne tennék teljesen a magyar királyi méltóság tekintélyét, a míg valahára ismét tisztességes, jóra való és igaz emberek kezébe kerül az ország kormánya!

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, márc. 1.

Nagy tervek lehetnek a levegőben, mert *Kossuth Ferenc* ma váratlanul összehívta a vezérőrbizottságot estére.

A politikában ma ez az egyetlen szenzáció.

Egyébként úgy hírlik, hogy ezen a héten még három nagyobb érdeklődést keltő nyílt levél fog megjelenni. *Kossuth Ferenc*, *Apponyi Albert* gróf és *Bánffy Dezső* báróé. *Bánffy Dezső* báró nyílt levele a szombat reggeli lapokban fog megjelenni és egész elűtő lesz az eddigi nyíltlevelektől.

(Hajsza Prónay ellen.)

Prónay Dezső bárót ma délelőtt a rendőrségre idézték és *Tóth János* kapitány közölte vele, hogy *Szabó József* pestmegyei díjnok feljelentette, mert bujtogatja (?) a tisztviselőket, hogy összebeszélve hagyják ott hűtlenül hivatalukat. *Prónay* báró a kihallgatás során erőlyesen tiltakozott ez ellen.

A kihallgatás során *Prónay* báró óvást jelentett be a rendőrség eljárása ellen. Ami a vádat illeti, kijelentette, hogy egyetlen megyei tisztviselőt sem biztatott hivatala elhagyására.

Prónay a jegyzőkönyv aláírását megtagadta ama kijelentéssel, hogy az országgyűlés törvénytelen feloszlata következtében főrendi minősége fennáll.

(Elkobzás)

A vizsgálóbíró elkoboztatta a „Budapest” mai számát, mert „Az abszolutizmus” című cikkében a bíróság elleni izgatást látott.

(Hontmegye.)

Ipolyságról táviratozzák: Hontvármegye alispánja mára közgyűlést

hívott össze, a mi ellen Szabó István megyefőnök tiltakozott. A megyeházát csendőrök őrizték és senkit be nem bocsájtottak.

Erre a bizottsági tagok a főjegyző lakásán közgyűlést tartottak utasítva a tisztviselőket a további ellenállásra, — mire a tisztviselők valamennyien lemondtak hivatalukról. — A közgyűlés lemondásukat elfogadta, bizottságot küldött ki a hivatalok átvételére. Az átvett hivatalokat lepecsételik, a kulcsokat levéltárba helyezik és a levéltár kulcsát Kristóffyhoz felterjesztik.

(A pestmegyei tisztviselők.)

Kristóffy belügyminiszter tegnap rendeletileg kiutaltványozott a pestmegyei tisztviselők részére 94.000 koronát, márciusi fizetésük gyanánt, ama kikötéssel, hogy a tisztviselőknek ezt a pénzt az államkincstár csak a királyi biztos láttamozása mellett fizeti ki. — A tisztviselők a ma vagy holnap tartandó konferencián fogják elhatározni, hogy elfogadják-e a pénzt, vagy nem?

A váci főszolgabírósság összes tisztviselői tudvalevőleg elhagyták hivatalukat és lemondtak állásukról. Rudnay királyi biztos ma táviratilag magához rendelte őket, de ők nem jöttek Budapestre, hanem táviratot küldtek, mely szerint, minthogy lemondtak állásukról, nem tesznek eleget Rudnay kívánságának. Erre Rudnay valamennyit felfüggesztette állásától s ellenük fegyelmet rendelt el. — Ezzel kapcsolatosan táviratilag utasította Almássy kalocsai szolgabíró, hogy azonnal vegye át a váci főszolgabírósság vezetését, Baross ráckevei szolgabíró pedig utasította, hogy a váci szolgabírói állást foglalja el. Almássy teljesítette Rudnay kívánságát, Baross azonban megtagadta azt, mire Rudnay Baross felfüggesztette. Pestmegye árvaszékének összes tisztviselői ma beadták lemondásukat.

(Nagybánya ellenáll.)

Nagybánya képviselőtestülete elhatározta, hogy a belügyminiszter megsemmisítő rendelete dacára az önkéntes adókat nem szolgáltatja be s utasította a polgármestert, hogy csak az erőszaknak engedjen. Az esetleg elmozdítandó tisztviselőknek 10 havi fizetést biztosított.

(Felmentés.)

A mai hivatalos lap csak egyetlen főispán felmentését hozta. Báró Szentkereszthy Pált, Csikvármegye főispánját mentették fel minden kegyelem és kitüntetés nélkül. Ez a sors vár mindazokra a főispánokra, akik nem adják be feltétlenül derekukat.

(Királyi biztosok.)

A hivatalos lap legközelebbi száma fogja közölni, hogy a király Kozáry János törvényszéki elnököt Marostordamegye és Marosvásárhely, — Naszady Iván táblabíró Debrecen és Hajdúvármegye teljhatalmu királyi biztosává nevezte ki.

(A vezérbizottság ülése.)

A vezérbizottság Kossuth elnöklésével ma este ülést tartott. A tanácskozásról, a mely késő este végződött, hivatalos értesítést nem adtak ki.

A szabad hajduk leszereltek. — Megyei közgyűlés. —

(Saját tudósítónktól)

— márc. 1.

A nagy vitának vége van. A kedélyek lecsillapultak és a megyei bizottsági tagok visszatérnek csendes hajlékukba: a leszerelés megtörtént.

Higgadtan, szenvedély nélkül mérlegeljük a közgyűlésen elhangzott indítványokat és beszédeket.

Két vezér állott a homlokterében: Brassay Károly és Jánosi Zoltán. Mindketten a nemzeti ellenállásnak eddig fanatikus zászlóvivői. — Eleddig, mert a látszat szerint Brassay Károly ma frontot változtatott és benyújtója lett egy olyan indítványnak, mely a teljes leszerelést tartalmazta — az egész vonalon. — Ezzel szemben Jánosi képviselte a végsőkig fokozott ellenállást azon indítványával, hogy a közgyűlés beláthatatlan időnkig nyújtson teljes anyagi kárpótlást a küzdelem homlokterébe állított tisztviselőinek.

Mindkét indítvány megokolása ragyogó retorikai ékesszólás az érvek és meggyőződések lebilincselő hatalmával. — De az igazságot mindkettő betakarta, mert az egyik csak sejtette, a másik csak napvilágra hozta anélkül, hogy szóval ki lett volna jelente.

Az igazság ebből a szembeállításból szűrődik le:

Brassay a tisztviselők anyagi érdekeire való tekintettel opportunusnak találta a leszerelést, megokolván azzal, hogy rossz hazafi az, aki nem vizsgálja mélyrehatóan az események kialakulására döntő súlyjal ható okokat. — Jánosi a meggyőződés fanatikus erejével hirdette, hogy a hazafias eszjárás a küzdelem folytatását kívánja, még ha súlyos anyagi áldozatába kerülne is a közgyűlés tagjainak.

Brassay Károly indítványának elfogadásával mit bizonyított hát a megyei közgyűlés? Nem-e azt, hogy a bizottsági tagok többsége az anyagi garanciát vállalni — nem hajlandó? Végeredményben ezt, csakis ezt.

Imhol az igazság. Az nevezetesen, hogy a bizottság többsége mindaddig készséggel ellenáll, amíg anyagi áldozatról nincs szó. Ennél a kérdésnél azonban megszűnik a lelkesedés s az anyagi érdek elnyomja az erkölcsi kényszer parancs-szavát.

— Nem áldozunk a szent ügyért, mert a garas hatalma erősebb minden idealizmusnál!

Ezt az igazságot titkolta el Brassay, de megnyilvánulni kényszerítette Jánosi.

Az elismerés pálmája illeti meg Brassay és Jánosi bizottsági tagokat egyaránt; Brassayt, mert a tényeket vizsgáló gondolatvilága ezt az igazságot bensőleg leszurte, — Jánosit azért, hogy nyílt felhívásával a homályból napfényre hozta.

Hajdúvármegye Kliójának gáncsa mindazonáltal egyformán fogja sújtani is őket. — És méltán. Mert egyaránt nagy hibát követek el akkor, amidőn nem vágják nyíltan a közgyűlés tagjainak a szemébe, hogy eddigi hazafiságuk üres szemfényvetés vala, amely megdöbbentő mesztelenséggé formálódott át abban a pillanatban, amint pénzáldozatról volt szó.

A politika lelkiismeretes orvosának nem szabad egy pillanatra sem kétségek között tartani a betegség fázisai felől betegét.

Az igazság kimondása mindig fáj, s talán betörték volna miatta Brassay és Jánosi fejét, de — és ez szilárd meggyőződésünk, — végeredményben bizonyára — meggyógyította volna a beteget . . .

A közgyűlés lefolyásáról a következő tudósítást adja tudósítónk:

A közgyűlés előtt.

Künn borongós, esőre hajló tavaszias idő. A közgyűlési terem vén falai szinte érzik azt a nyomasztó hangulatot, amely kívülről árad be. — Talán a bizottsági tagok lelkére is ráfeküdt ez a fanfar hangulat, mert mehezen gyülekeznek, mintha kinpadra vonszolnák őket. Kisebb csoportokban hallgatagon szállingóznak be a nánásiak, bősziormányiek, püspökladányiak, — elfoglalják a helyüket és szótlanul várják a közgyűlés megnyitását. Ők képviselik itt a leszerelés politikáját.

Kevéssel 9 óra előtt büszke, daliás nagygyarok, a hadháziak érkeznek a terembe, csupa elszántság, csupa virtus mindenik. Jánosi Zoltán meglegedetten legeltetni rajtuk a szeméit.

Ezek az ő segédesapata.

A fagyos hangulat, amely kezdetben szinte hangtalan némaságra kényszerítette a hajdukat, — lassan-lassan oszladozni kezd. Csendes morajlás hangzik a teremben, vitakozások, itt ott halk nevetés, — a bevonult tisztviselők udvarias meghajlással üdvözlök az ismerős bizottsági tagokat és egyszerre megszokott képében táruul a szemléltélő a terem.

De csodálatosképen legkevésbé arról a tárgyról folyik beszélgetés, amelyért tulajdonképpen a közgyűlés lesz. A tisztviselők diszkrétül hallgatnak, a bizottsági tagok is. A forró kását tanácsosabb kerülgetni addig, amíg megizelni nem muszáj. A tárgysorozat egyetlen pontjával kapcsolatosan mindössze annyi történik, hogy Jánosi Zoltán csoportról csoportra jár és névszerinti szavazáshoz aláírásokat gyűjt.

— A vallatáshoz szükséges, — jegyzi meg nevetve egy jámbor atyafinak, aki az aláírás mirevalóságáról kér felvilágosítást.

A megnyitás.

Kilenc óra után lehetett, — amikor Weszprémy Zoltán alispánhelyettes elfoglalta az elnöki széket. — A nagy asztal mellett és körül a tisztviselők, — és a megye vezető-egyénségei ültek.

Weszprémy erőlyesen megrázta az elnöki csengőt, mire elhallgatott a zivaj és minden fül az elnöki megnyitóra figyelt.

Weszprémy elnök: Tekintetes megyei közgyűlés! Több törvényhatósági bizottsági tag urnak, respektíve a jóléti bizottság tagjainak kérésére összehívtam a rendkívüli közgyűlést. (Helyeslés.) Összehívtam azért, hogy a jóléti bizottság tagjai megnyilatkozhassanak és a tisztviselők feletre nehéz helyzetét megvilágíthassák. A tisztviselők ugyanis abban a helyzetben vannak, hogy a törvényhatóság egyetemétől nyervén a megbízatást, erkölcsileg kötelezve vannak arra, hogy magatartásukat a törvényhatósági bizottság határozatához szabják, nehogy a bizottság intenciói ellen tegyenek valamit.

Súlyos időket élünk. A nemzet eljutott azon fordulóponthoz, amelynél teljes a sötétség és nincs sehol egy fény sugar, amely a

további küzdelemhez irányt adna. Az alkotmány a különös merev állásfoglalások folytán teljesen veszélyeztetve van.

Hajdumegvét illetőleg tudvalevő, hogy királyi biztos kap és ennek folytán a tisztviselők felfüggesztése is küszöbön állónak tekinthető. Ebben a nehéz helyzetben előáll most a jóléti bizottság, hogy a tisztvi elők további magatartására indítványt tegyen.

En, mint egyik tisztviselő, — az elnöki székéből nem praejudicálhatok. Az indítványok sorsát rábízom a törvényhatóság bölcs belátására és határozatában eleve is megértem.

Most csak arra nézve kell felvilágosítással szolgálnom, hogy az indítványokat miért nem látta el határozati javaslatlalt az állandó választmány. Felvilágosítom az, hogy egyrészt nem állott rendelkezésre a megfelelő idő, másrészt az állandó választmányban a vidéki bizottsági tagok részvétele folytán rendszerint a tisztviselők határoznak, ebben a kérdésben pedig a tisztviselőknek nem volt illő nyilatkozniok. (Helyeslés)

Ezek után pedig üdvözlöm a megjelent bizottsági tagokat és a közgyűlést megnyitom. Felkérem Pákozdy Sándor h. főjegyző urat, hogy a beadott indítványokat olvassa fel.

Tiltakozás a ház feloszlata ellen.

Pákozdy Sándor jegyző olvassa Jánosi Zoltán idevonatkozó indítványát, amely a következőképen hangzik:

Indítvány: Mondja ki a tek. törvényhatósági közgyűlés, hogy mivel kétségtelen, hogy a kir. biztos küldése a független felelős minisztériumot felállító 1848. évi III. ik t. c. III. ik szakaszával össze nem fér, törvényhatósági közgyűlésen az ellen, hogy folyó évi február 19-én az országgyűlés feloszlata a kir. biztos utján és pedig fegyveres erő alkalmazása mellett történt, tiltakozó szavát fölemeli és úgy az uralkodó, mint az ország szempontjából felette kívánatosnak tartja, hogy hasonló törvénytelenések a jövőben ne történjenek.

Jánosi feláll, hogy indítványát megokolja.

Elfogadjuk! Elfogadjuk! hangzanak a felkiáltások.

A bizottsági közgyűlés egyhangú lelkesedéssel emelte határozattá az indítványt.

A leszerelési indítvány.

Pákozdy jegyző: Brassay Károly, a jóléti bizottság tagja a következő indítványt adta be: (Olvassa.)

Indítvány: A folyó évi február hó 21. ik napján tartott jóléti bizottság gyűlés nevében és megbízásából a következő indítványt terjesztem a vármegyei rendkívüli közgyűlés elé: Tekintettel arra, hogy 1905. július 10. óta a politikai helyzet lényegesen megváltozott, mert még akkor bizva az uralkodó alkotmányos érületében bizon reméltük az áldatlan politikai helyzet mielőbbi megváltozását és a nemzeti akarat érvényrejutását tekintettel arra, hogy a tisztviselőkre nézve is a helyzet lényegesen megváltozott s minden pillanatban bekövetkezhetik anyagi ekzisztenciájuk, megélhetésük veszélyeztetése s tekintettel végül arra, hogy hazafias és kipróbált tisztviselőinknek helyükön maradása vármegyénk egész közönségének fontos közérdeke, a közgyűlés határozatilag mondja ki, hogy engedve a durva erőszaknak, 1905. július 10-én

186 kgy. sz. a. hozott határozatát módosítja, amennyiben az önkéntes adók elfogadását és beszolgáltatását az állampénztárba, valamint az önként jelentkező ujoncok részére a belépési bizonyítvány kiadását megengedi az illetékes tisztviselőknél.

Kovács Gyula: Mielőtt az indítvány tárgyalásába bocsájtkoznánk, mint a 45. ös jóléti bizottság elnöke, megjegyzem, hogy Brassay indítványát a jóléti bizottság hozzászólás és beható vita után szótöbbséggel hozta. A kisebbség indítványának előterjesztésével Jánosi Zoltán bizatott meg. Méltóztassék a vita megkezdése előtt ezt az indítványt is meghallgatni.

Az ellenindítványok.

Jánosi Zoltán: Egyelőre csak arra szoritkozom, hogy indítványaimat beadjam, fenntartván a jogot azok megindokolásához. Természetesen bevárom előbb az ellenpárt felszólalását.

Két indítványom van. Az egyik azt célozza, hogy a törvényhatósági közgyűlés tartsa fenn a július 10-iki határozatot s annak szigorú betartására alakítson új jóléti bizottságot.

Veszprémy Zoltán: Hisz a jóléti bizottságok fel lesznek oszlatva holnap!

Jánosi Zoltán: ... a másik a tisztviselők mikénti biztosítására vonatkozik.

A vita.

Veszprémy elnök: Három indítvány fekszik a közgyűlés asztalán. A bizottsági tag urak meghallgatták azoknak a tartalmát, most már méltóztassanak hozzászólni.

Kálmán Lajos (H. Böszörmény) Tisztelt közgyűlés! Abban a nehéz helyzetben, amelyben az ország van, mindenkinek, akinek a közügyek intézéséhez joga és köze van, el kell mondania, hogy meggyőződése szerint melyik a kifelé vezető út. En egy értekezlet megbízásából szólok fel, amely értekezlet szintén indítvánnyal járul a közgyűlés elé. Rövid leszek. Hajdumegye azon megyék egyike, akik folyton rendelkezésre állottak és állanak a nemzeti ellenállás terén. Most a helyzet megítéléséhez teljes higgadság szükséges. Igaz ugyan, hogy azok a törvénytelenések, amelyeknek visszaverésére a július 10. iki határozat meghozatott, ma még fokozottabb mértékben fennállanak, ámde az ellenállás nem kivihető. Miért? Lássuk csak. Alakítottunk jóléti bizottságot. Amikor arról volt szó, hogy biztosítsuk a tisztviselőket, teljes részvételemet tapasztaltunk. Ha a közgyűlés teljesen biztosítja a tisztviselőket, elfogadom Jánosi második indítványát. De erkölcsileg elkötelezni egy társadalmi osztályt, s ha jönnek az erőszakosságok, egyszerűen szólnak ereszteni, — nem tartom sem a hazafiasággal sem a komolysággal összeegyeztethetőnek.

Ezért külön indítványom lényege az, hogy a közgyűlés tartsa fenn július 10-iki határozatát, de a tisztviselőknél a kormány felhívásaival szemben adjon szabad kezét.

Brassay Károly beszéde.

Brassay Károly: Megindokolja indítványát. Bizonyára nagyobb dícsőségben lenne része, ha hazafias beszédet mondana. Inkább eltűri azonban a hazafiatlanság vádját, mint hogy most meghátráljon és indítványát elhagyja. Mikor a július 10. iki határozatot meghozták, biztak a király alkotmányos érületében (Helyeslés). Ma már nem lehet. S ha ilyen körülmények között a visszahívás politikáját hirdeti, nem lehet a következtetés vádjával illetni. — Hallott olyan megjegyzéseket, hogy a népek feltámadnak. — Hol? Oroszországban a zsarnokság diadalmaszkodott. Németországban a mindenható imperator elfojt minden ellenvéleményt. Magyarországon pedig a katonák ránk uhegednek, hogy még szuszogni sem lehet. Ő

az őszinte szó barátja. Kimondja nyíltan, hogy a tisztviselőket odadobjuk az önkénynek csak azért, hogy megőrizhessük magunknak a hazafi nevet.

Váolja a jóléti bizottság működését és megállapítja, hogy nagy volt állandóan a részvétele.

Anyagilag áldozni senki sem akar (Nagy zaj). Amikor elgondoltan és megfontoltan határoznunk kell, — azt tartom, hogy Kálmán Lajos indítványa nem fogadható el semmikép.

Vagy járuljon mindenki az asztalhoz, s írja a nevét az ivre, vagy pedig vállalja a másik eshetőséget, lett legyen az visszahívás, vagy leszerelés. Komoly politikus mindig egyenesen cselekszik. (Nagy zaj)

Jánosi Zoltán beszéde.

Jánosi Zoltán: Brassay Károly egy indítványt terjesztett elő és azt meg is indokolta, sőt arra is hivatkozott, hogy hálásabb most hazafias beszédet mondani. En kénytelen vagyok kijelenteni, hogy ennél nagyobb napja Hajdumegyének három évtizedes multjában még nem volt.

Nomen est omen. Ma vagy esütörtököt mond a nemzeti ellenállás, vagy — dies jovis — dícső tüzek fognak égni a szabadság oltárán. Honorálok a nyílt leszerelés indítványát. Érzik a terhet, ez érthető. A nyíltságukat is honorálok, mert nekem is elvem, hogy harcolni, vagy nem harcolni. Honorálok az indítvány intencióit is. De ha leszerelünk, mi következik ebből? A kormány taktikája is erőt nyer. Fojtogatni, sanyargatni fogja a nemzetet csak azért, hogy — ha vi szandják jogainak egy rongyát, — felejtse el a nemzet a sárga vezényszót, az önálló vámtérületet s a többi kívánságokat. Soroztatni fog erőszakkal, adót behajtat és ekkor a hazafias tisztviselők kényszerülnek fognak lemondani. (Igaz, ugy van!)

De ekkor nem lesz a hátuk megett a jóléti bizottság és nem lesznek biztosítva, hanem védtelenül kiszolgáltatva az önkénynek.

En a harc mellett vagyok. Minden erővel biztosítani kell a tisztviselőket, azért hoztuk a július 16. iki határozatot, nem pedig azért, hogy ott tündököljön a papirosom. Ha áll az, hogy az állam a nemzet, — végre kell hajtsuk ezt a határozatot.

Ami a helyzetre való hivatkozást illeti, változások állottak ugyan elő, de nem lényegesek. Ott van az országgyűlés feloszlata...

Brassay Károly: Irt ellene eléget.

Jánosi Zoltán: Irtam — igaz, — de azért, hogy harcoljanak. Mi történt az országgyűlés feloszlataival? Azelőtt folytonos elnapolások voltak és az országgyűlés megszűnt az alkotmány bástyája lenni. Az örök elnapolás és a feloszlata között nincs lényegesebb különbség. A válság tehát a megyékre rója az alkotmány védelmét. És védenünk kell, amíg tudjuk.

Nem látok okot, hogy most leszereljünk. A további küzdelmet a helyzet és a törvény egyaránt követeli.

Hajdumegye mindig ott állott a nemzeti küzdelem homlokterében. Ne szállítsuk le erről a magaslatról, mert igaz az, hogy könnyű akkor harcolni, amikor baj nincs, de tessék akkor, amikor baj van.

Hivatkozom héber példákra. Hivatkozom arra, hogy Oroszországban — igenis — tart a szabadságért a forradalom és a szabadság a hó alatt is él.

Legyünk az alkotmányosságunk tettekkel a hívei. A harc illik a férfhoz, a megadás — asszony sorsa.

En hiszem, hogy Boesky kuruc hajdui, nem szereltek le, hanem álljátok a július 10. iki határozatot! (Eljen, éljen!)

Rásó Gyula beszéde.

Rásó Gyula: Jánosi felszólalása helyes, de hívassuk ide mindjárt a közjegyzőt és áldozzunk a tisztviselőknél. Bár en nyíltan ellenvéleményben vagyok, — ha anyagi áldozatról van szó, ott akarok harcolni a többivel.

A tisztviselők kártalanítására nem 80000, hanem 40000 korona kell évente, de a biztosítást beláthatatlan időtartamra kell megcsinálnunk. De számolni kell azzal, hogy az ellenszegülő tisztviselőket be is börtönözhetik. Az meg lehetetlen, hogy az utolsó községi jegyző is koldusbotot vegyen a kezébe. Jó lelkiismerettel az egyik ember a másiktól ilyet nem követelhet. Csatlakozom Brassay indítványához.

Apróbb felszólalások.

Csák Gyula (Püspökladány), eseteli az állapotokat és a részvétlenséget. Ő csak azt kívánja, hogy azonnal kivassanak közjegyzőt és rögtön történjenek meg az aláírások.

Dr. Grósz Adolf (Püspökladány) a további ellenállás mellett van, de csak olyképen, ha biztosítva lesznek a tisztviselők.

Dr. Czeglédy Mihály tiszti főügyész azt mondja, hogy a tisztviselők ügye most egész Hajdúvármegye ügye. Látja, hogy a nagy közönség teljes részvétlenséggel veszi a nemzeti ellenállást. Ezért a legokosabb a leszerelés. Egyébként is az anyagi támogatásban fikszirozni kell az obligáció terjedelmét. Mennyi időre terjedne az obligáció? 40 ezer korona tíz évre . . .

Grósz Mihály: Csak három hónapra! Az országgyűlési képviselőket hazaküldték, ki áll érte jót?!

Dr. Czeglédy Mihály: . . . 400 ezer korona. Legalább ennyi kellene a tisztviselők biztosítására addig az ideig, ameddig az önkényuralom tarthat. Ez szerinte kivihető. Leghelyesebb tehát, ha Brassay indítványa lesz elfogadva.

Oláh Bálint csak abban az esetben vállal a tisztviselőkért kötelezettséget, ha ezt az egész közgyűlés teszi.

Brassay kontra Jánosi.

Brassay Károly röviden válaszol Jánosinak és azt mondja, hogy a tisztviselők legmesszebbmenő támogatásának ő is híve, de az a baj, hogy az indítványt nem Károlyi Pisták és Prónay Dezső bárók tették. Ha a szegény ember teszi, jogosan mondják azt, hogy a levegőbe puffogtat.

Egyébként csodálkozik a Jánosi lelkesedésén. Hisz ő támadta az országgyűlést olyanformán, hogy hallotta országgyűlési képviselőktől rá a megjegyzést, hogy Kristóffy azt megjutalmazhatná. (Nagy zaj, elnémulások: Eláll, eláll!)

Jánosi Zoltán: Alávalóság ez? Nem türöm meg . . .

Elnök csendet kér.

Brassay kijelenti, hogy ragaszkodik indítványához.

Személyes kérdésben.

Jánosi személyes kérdésben visszautasítja Brassay vádaskodását, s kijelenti, hogy ő a maga részéről 10.000 korona erejéig kész kötelezettséget vállalni.

A határozat.

Szavazzuk, Szavazzunk! hangzottak a felkiáltások mind erősebben olyannyira, hogy Ujhelyi Andor g. kath. lelkész felszólalását, aki személyes kérdésben beszélt, — alig lehetett hallani. — Az elnök ennek folytán bezárta a vitát és a beadott indítványok felett elrendelte a szavazást.

104 bizottsági tag szavazott. Brassay Károly indítványát, mely a leszerelést tartalmazza, 61 szóval 43 ellenében határozattá emelték.

Mikor Veszprémy a szavazás eredményét kihirdette, — egyszerre megüresedett a közgyűlési terem. Mindössze 20—25 ember maradt benn, hogy meghallgassa az elnöki enunciaciót, mely szerint a hitelesítő közgyűlés holnap délelőtt 10 órakor lesz.

Epilógus.

Itt említjük meg, hogy Hajdúvármegye leszerelése folytán Jánosi Zoltán lemondott bizottsági tagságáról, Kovács Gyula pedig a jóléti bizottság elnöki tisztéről.

Kormányügynökök Debrecenben

Küldöttség-fogdosás nagyban.

(Saját tudósítónktól.)

— márc. 1.

A törvénytelen kormány mindenféle eszközzel iparkodik hangulatot kelteni politikája mellett. — Egy néhány kerületben már kísérletezett olyan küldöttségekkel, amelyeknek tagjai megváltak vásárolva. — Ezek a küldöttségek, — csupa szemenszedett alakok — ünnepélyesen bizalmat szavaztak Fejérváryéknak és azt a kérelmet terjesztették eléjük, hogy minden eszközzel teremtsenek rendet az országban.

Szerencsére idejekorán kipattant a titok, hogy a küldöttségek tagjai egytől-egyig megváltak vásárolva azért, hogy ez a kormány is büszkélkedhesen küldöttségekkel.

addig csak egyes, kevésbé ellenálló megyékben vitte keresztül a kormány ezt a kisdéd játékot. — Ma már — amint hiteles forrásból értesülünk, szerencsét próbál Debrecenben is.

Szinte hihetetlen, hogy Debrecenre is kivetette hálóját a kormány. Napok óta kormányügynökök dolgoznak Debrecenben és 30—40 koronával igyekeznek hiveket toborzani abba a küldöttségbe, amelylyel bizalmat akarnak szavaztatni a kormányynak.

Alkalmunk volt hű képet nyerni egy ilyen esetről. Az ügynökök különösen a tőzsdetulajdonosokat és pálinkamérőket keresik fel, akik engedélyük révén összeköttetésben vannak a kormányynal.

Egy magas, prémes bundájú alak jelent meg például hétfőn este egyik piac utcai tőzsdében és bizalmas beszélgetésre hívta félre az üzlet tulajdonosát. A beszélgetés során elmondta, hogy a kormány embere és küldöttséget szervez. Már öt küldöttséget szállított a kormányynak. Végül megkérdezte, hogy nincs-e igénye nagytőzsdére? A tőzsdetulajdonos elutasító választ adott.

Ez az ügynök — a nevét nem árulta el — mánap elutazott Nyiregyháza.

Ilyen aknamunka folyik Debrecenben, s a fenti eset kivételével nem tudni, hogy volt-e másutt eredménye.

Mi nem hiszük. Mindazonáltal azoknak, akik esetleg leleplezési szándék-ból látszólag hajlottak az ügynökök felszólítására, hazafias kötelességük leleplezni a kormány ezen manőverét és adatokat szolgáltatni a teljes megvilágosításhoz.

Ez az újabb Bacchusstikli egyébként azt mutatja, hogy Fejérváryék még mindig vakon hisznek abban, hogy mindenféle alacsony orvítámadással sikerülhet nekik a polgári önérzet meghurcolása.

Naiv balga hit! Világosan elárulja, hogy a kormány lelke, Kristóffy, aki minden tervnek szülőanyja, a paralízis non plus ultrájában szenved.

NAPI HIREK.

Napról-napra.

— március 1.

Naszádi „méltóságos“ ur,
Olvasta a a „Magyarország“-ot?
Királybiztossá hogy tevék
Nagyravágyás, súlyos adósságok . . .

Naszádi ur, bár nagyra vágy,
Egyszerre mily törpe emberré lett,
Uj adósságot is csinált:
Nagy adósa lett a nemzetének!

— **Dalestély.** A Debreceni Dalegyelet ma este tartotta dalestélyét, mely — mint előrelátható volt — fényesen sikerült. A Margit-fürdő tágas dísztermében nagyszámú közönség gyűlt egybe, mely alig győzte elismeréssel honorálni a dalkör dicséretreméltó összhanggal előadott szép énekszámait. Műsor után tánc következett.

— **A vármegyeházáról.** Hajdúvármegye közgyűlésének mai leszerelését egyes érzelmekek fogadták a tisztviselők. A hangulat olyan, hogy a teljes anyagi kerpótlást szívesebben vették volna. Ezen azonban már időszerűlten keseregni. Sokkal érdekesebb az, hogy a leszerelési határozat folytán milyen álláspontra helyezkedjenek a tisztviselők, kinevezendő kormány vagy királyi biztossal szemben, amikor az engedelmekedést a közgyűlés december 7-én megtiltotta nekik? Az általános nézet, hogy a tisztviselőknek a nyílt törvénytársig engedelmekedni kell, vagyis mindaddig, amig ujoncozásra vagy állami adó behajtására nem akarják kényszeríteni őket.

— **Értesítés.** Értesítjük az ipartestületi betegsegélyző-pénztár tagjait, hogy f. évi március hó 4 től kezdve vasárnap és ünnepnapokon az orvosi rendelés a betegek igényeinek gyorsabb kielégítése céljából a pénztári hivatalos rendelő-szobában délelőtt 10 órától 11 óráig fog tartani; a hétköznapi orvosi rendelések pedig, ugy miat a múltban, naponként délelőtt 11 órától 12 óráig fognak eszközöltetni. A fekvő betegeket saját érdekükben figyelmeztetjük, hogy az orvosi látogatás céljából dr. Hütter Károly pénztári orvos ur Hatvan utca 16. sz. alatti lakásán, reggel 8—9 óra között okvetlen jelentést tegyenek, mert a későbbi jelentkezés esetén a fekvő betegek az azonnapi orvosi látogatástól elesnek. Debrecen, 1906. február hó. Az igazgatóság.

— **A felfüggesztett rendőrtisztviselők.** A Vecsey Imre által vezetett fegyelmi vizsgálat befejezéséhez közeledik. — Néhány nap mulva Vecsey betérjeszti az iratokat a polgármesterhez, hogy a további eljárás iránt intézkedjék. Ugyhirlük, hogy a felfüggesztett rendőrtisztviselők bűnösségére terhelő adat a vizsgálat során nem merült fel.

— **Meghívó** a debreceni ev. ref. egyház gazdasági bizottsága által 1906. évi március hó 3-án d. u. 3 órakor az egyház tanácstermében tartandó ülésre. Tártyak: folyóügyek.

— **Orosz menekült Debrecenben.** Az oroszországi zavargások sok intelligens zsidót kényszerítenek arra, hogy otthagyják a forrongó orosz talajt és jobb hazát keresenek maguknak. Ezek közé tartozik Freimann József oroszországból elmenekült kántor is, aki bolyongásában ma Debrecenbe került. Az intelligens, szeminariumot végzett talmud tudós és kántor sok érdekes remniscenciát mesél azokból az oroszországi zavargásokból, amelyeknek több ezer héberhitű esett az elmúlt nyáron áldozatul. Freimann József egyébként, mint az izr. hitközség vendége, a holnapi — péntek esti —

istentiszteleten kántorként részt vesz a Deák Ferenc utcai templomban. Az érdekes istentiszteleten bizonyára jelen lesznek teljes számmal debreceni hitsorsosai.

— **Ipari kísérleti állomás.** Polgár Zsigmond iparfelügyelő penditette meg az eszmét, hogy létesítsék Debrecenben hezögazdasági ipari kísérleti állomást. Az eszme annak idején az érdeklődőknél általános helyesléssel találkozott, s Polgár iparfelügyelőt meg is bízták, hogy az erre vonatkozó tervezetet dolgozza ki. A kereskedelmi és iparkamara mai közgyűlésén osatlakozott ezen mozgalomhoz.

— **Állami munkaközvetítő intézet Debrecenben** Régi vágya a debreceni, józan gondolkodású munkásságnak az, hogy itt állami munkaközvetítő intézet létesüljön. Ez az óhaj mindaddig a kormányok szűkeklésége miatt nem teljesülhetett. A mai kamarai közgyűlés azt mutatja, hogy most megint erőlyesen megindult a mozgalom ez iránt. A kamara ismételt felvette a tárgyalásokat úgy a kormányval, mint az érdekeltséggel és remélhető, hogy ezuttal eredményt is ér el.

— **Hitközségi értesítés.** Az izr. szent egyület előljárósága ez uton értesíti az együleti tagokat, hogy f. hó 4-én, vasárnap d. u. fél 3 órakor, úgy a Deák Ferenc utcai, mint a Pásti-utcai izr. templomban Mózes emlékére alkalmi beszéddel egybekötött ünnepi istentisztelet fog tartatni.

— **Megszűnt fegyelmi ügy.** Szóts Lajos és Fülöp András, most már nyugalmazott rendőrbiztos ellen fegyelmi eljárás indult meg még a múlt évben azon feljelentés alapján, hogy ők keritőnővel álltak állandó öszeköttetésben. A fegyelmi vizsgálat során kitűnt, hogy a feljelentés alaptalan. Ezért a fegyelmi választmány megszüntető határozatot hozott, amelyet ma küldött el a polgármester a főispáni hivatalnak és a közgyűlés elé való terjesztés végett, Vecsey Imre főjegyzőnek.

— **Jóváhagyás.** A decemberi közgyűlés határozata folytán a tanács a tiszavidéki mezőgazdák szövetségének részvényeiből 10 darabot jegyzett. — A belügyminiszter ma érkezett leiratában ezt a határozatot jóváhagyta.

— **Pozsonymegye átirata.** Pozsonymegye legutóbbi közgyűlésén ünnepélyesen tiltakozott a házfelosztás ellen. — Ezt a tiltakozó határozatot pártolás végett megküldötte Debrecen törvényhatóságának is. Közgyűlési csatlakozásra természetesen egyelőre nincs kilátás.

— **Kérelem a szőlőtelepítőkköz és építkezőkköz.** Tapasztalás szerint a szőlőtelepítést megelőző földforgatások, valamint építkezéseknél fundamentum ásások alkalmazásával gyakran különféle régiségek, házi és harci eszközök s más egyéb kerülnek elő, amelyek rendszeren öszetörtenek, elhanyagolnak, vagy illetéktelen kezekbe kerülnek. — Holott ezeknek muzeumban, Debrecen város határában és Hajdumegye területén talált tárgyaknak a Debrecen városi muzeumban volna mindenesetre egyedül illő helyek. — A vizsgálások és építkezések megkezdése idején tehát a mult iránt való kegyelettől indítatva szeretettel kérünk mindenkit, hogy a talált tárgyakat legyenek szivesek a városi muzeumnak ajándékozni, amely azokat nyilvánosan nyugtázza és minden darabját az ajándékozó nevével ellátva őrzi meg. Vagy legalább is gyors értesítést kérünk minden régészeti leletről. Márc. 1. A muzeum igazgatósága.

x **LETZTER JÓZSEF** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. dr. Ujfaluassy ház Állandó fényképkiállítás a műterem kapubejáratánál levő kiakatban.

x **Ninos többé hajhullás.** Kipróbált, legjobb szesz hajhullás ellen az Iziz hajszesz. Két-három heti használat után a leg-erősebb hajhullás tökéletesen megszűnik. — Olesósága miatt mindenki használhatja. Ára csak egy korona. Kapható használati utasítással Debrecenben Szilcz Ferenc gyógy-szertárában, Piac-utcán.

x **Teljesen feloszlik Mentze Henrik ujdonságok áruháza Piac és Szent Anna utca sarkán.** Virág vázák, tükrök, képkeretek, zsebképek, ollók, borotvák, borotváló készülékek, tonta és gyufatartók, legyezők, péntárcák, bőrdöngök s mindenféle célszerű ujdonságok beszerzési áron alul árusítatnak el.

Az Arany Bika kávéházban minden este cigányzene.

A kamara közgyűlése.

(Saját tudósítónktól.)

— márc. 1.

Szabó Kálmán elnökle alatt ez évben első rendes közgyűlést ma tartotta a debreceni keresk és iparkamara. A közgyűlés gazdag tárgysorozatát Szávay Gyula titkár, dr. Rédey segédtitkár és dr. Rácz fogalmazó referálták.

Napirend előtt mély hatást tett Szabó Kálmán elnök felszólalása, aki, — előrebocsátván, hogy a kamara terében tartózkodni kíván minden politikától, pusztán közgazdasági szempontból vázolja az időket és történeteket.

Indítványára kimondja a kamara:

Amidőn a kamara márc. 1-én, közgazdasági életünk történelmileg szomorú nevezetességi napján közgyűlést tartja, mindenk előtt mély sajnálatának ad kifejezést afőlött, hogy épen e napon kezdődő érvénynyel az ország kereskedelmi szerződésai a nemzeti törvényes akarat hozzájárulása nélkül a gazdasági önállóság érvényre juttatásának mellőzésével, kényszerítőleg életbeléptetettek.

Az ország rendkívül súlyos anyagi helyzetében, szomorú közgazdasági viszonyaink közepette, elhallgathatlan kötelességének ismeri a kamara, hogy a nemzet gazdasági önállóságának a létező körülmények dacára leendő megvalósítása ügyében szót emeljen. Felkéri a kormányt, hogy a most kötött szerződések mellett is, már azok időtartama alatt a gazdasági önállóságnak, az Ausztriától való gazdasági különválásnak kérdését a legsürgősebben megoldandó törvényhozási feladat gyanánt készítse elő s a gazdasági önállóság tényleges megvalósítása érdekében az illetékes törvényhozási munka megkezdéséig is minden előkészületet megtegyen.

Megkeresi a kamara a társ kamarákat, hogy hasonló értelemben intézzenek felterjesztést a kormányhoz.

A napirend elején az elnökség tett intézkedéseiről jelentést. Ez előterjesztésekből kiemeljük a következőket:

Mielőtt a mult év viszonyairól és a kamara működéséről a részletes évi jelentés elkészülne, rövid visszatekintést terjesztett az elnökség a közgyűlés elé, mely azt elismeréssel vette tudomásul.

Az orsz. közlekedési tanács megszerzésével kapcsolatban Maya Andornak a tanácsban a kamara képviselőjéül beválasztása jelentetett be.

A kamarakerületben ismét két ipari vándorszaktanfolyam rendeztetik: cipész és szabóipari tanfolyamok Nagybanján.

Ujabbán öt szalmafonó tanfolyam is nyílt meg, megayittatott továbbá egy szalmafonó közműhely, a tanfolyamokon kitultek foglalkoztatására.

A vámszerződésekre, általán külkereskedelmi és vámművekre vonatkozólag vett kormány-intézkedéseket a kamara közölte az érdekeltekkel.

Több kamarai illeték-kezelési, továbbá vasut, kiállítás ügynek s az ügy forgalomról tett titkári jelentésnek bemutatása után gyors tempóban letárgyalták a közgyűlési tárgysorozatot.

Az ipartestületi előljáróság ülése.

(Saját tudósítónktól.)

— márc. 1.

Az ipartestület előljárósága ma délután tartotta Zelinger Ede elnökle alatt havi rendes ülését, melynek ezuttal az érdektelen folyó ügyeken kívül néhány fontos tárgya is volt. Az ülést Vetéssy Béla rendőrfogalmazó, iparhatósági biztos jelenléteben 5 órakor nyitotta meg az elnök, aki bejelent, hogy özv. Sesztina Lajosnál küldöttségileg tisztelt és az ipartestület nevében köszönetet mondott a jó magaviseletű iparos tanoncok jutalmazására fordítandó 500 korona és az elaggott iparosok segélyezésére adott 100 korona adományokért.

A jelenléti tudomásul vétele után rátért az elnök a lakbérügy ismeretelésére. Az ipartestületnek ugyanis a mult év végéig vel lejárt a várossal kötött szerződése, melyet most 3 évre megújított. A városi tanács a szerződésben ezuttal némi módosításokat állapított meg. Kikötötte ugyanis, a városháza tervbe vett renoválásának bekövetkezése esetén az ipartestületnek az építkezés idejére át kell engedni a kibérelt helyiségeket.

Továbbá azt kívánta, hogy a disztermet, melyet legutóbb is a képhialítás cöljaira csak az ipartestület beleegyezésével használhatott, jogában álljon bármikor igénybevenni. Ezt az utóbbit az ipartestület nem engedte belevenni a szerződésbe.

Az előljáróság helyben hagyta a lakbérügyről szóló előterjesztéseket. Tudomásul vette továbbá az ipartestületnek a Dágenfeldtéri vassátrakra vonatkozólag a városi tanácshoz intézett azon kérelmét, hogy a bődék közötti utakat ajtókkal vagy vasráccszattal lássák el.

Remélhető, hogy a tanács méltányolja ezt a kérelmet, annál inkább mert helyen nagyon jaza a rendőrfelügyelet és a sötét zeg zugos hely valóságos tanyája éjjel a csavargóknak.

Egy nagyon régi hagyaték ügy került ezuttal szőnyegre. A városi tanács értesítette az ipartestületet, hogy Meszina Sándor egykori polgármester 1818-ban kelt végrendeletében 10000 forintot hagyományozott a szegény sorsu külföldi átutazó mester legények segélyezésére. Ezt az öszteget mind eddig nem fordították a végrendeletben meghagyott célra s így a hagyományozás ideje óta kamatostul 86000 koronára emelkedett.

Most aztán a város törvényhatósági bizottsága új alapító levelet készített, mely a hagyatékot debreceni illetőségű szorgalmas jó előmenetelű iparos tanoncok és tehetségesebb segédek szakismereteinek gyarapítására, továbbá kezdő iparosok segélyezésére kívánja fordíttatni.

A segédeknek és tanoncoknak megállapított ösztöndíj 400 korona évi ösztege több évre is adományozható! — Az iparosok csak egy évi, 600 koronás segélyezésben részesülhetnek. Az előljáróság tudomásul vette a törvényhatóság ez intézkedését.

Ezután egy régi terv megvalósítása foglalkoztatta az előljáróságot az elaggott iparosok menházának létesítése, melyet úgy gondolnak megvalósítani, hogy támogatásra hívják fel egyes pénzintézeteket és az iparosok maguk között is gyűjtést indítanak. A terv kivitele és módjának megállapításával az előljáróság hat tagu bizottságot küldött ki, mely a legközelebbi előljárósági ülésen terjeszti elő véleményét. Végül megszavaztak a Debrecenben létesítendő állami munkaközvetítő intézet fentartási költségének évi fedezésére 200 koronát és kitűzték március 18. d. e. 9 órára az ipartestület évi rendes közgyűlést. Ezzel az ülés véget ért.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

Péntek, március 2.: „Gül baba.“ Operette. (B)
 Szombat, márc. 3.: „Baccarat.“ Színmű.
 Vasárnap, márc. 4. d. u.: „Ember tragédiája.“ Drama (Bérlet-szünet.)
 Este: „Gül Baba.“ Operett. (Bérlet-szünet.)

„Baccarat“

(H. Bernstein drámája. A mai bemutató.)

A kor hangulata tükröződik vissza eből a drámából. Ideges milió, hajszálfinom-ságig kiélezett helyzetek és mellé a szerelmi szenvedély örvényes lobogása, ez a külső keret. A belső a való élet finom pszichológiája, amely lehet idegrázó, talán ellenszenves is, de hű és átlátszóan tiszta.

Helén (Markovics M.) szeretőt tart, mint más asszonyok. A kedvese, Saszéroó (Ternyei) büszke francia család sarja, aki kártyaszennvedélyével keresi meg passzióhoz a napoleonokat. Egy alkalommal nagy összeget veszít el — a máséból. Helén meg tudja, bár titkolja előtte, hogy a sikkasztás nyilvánosságra jutása esetén csak a golyó mentheti meg. Atyjához (Békés) fordul, hogy a szükséges összeget előteremtse. A polgári becsületére féltékeny apát megtöri a felfedezés, hogy leányának — szeretője van. Segíteni akar, de csak úgy, ha a csábító elűnik a föld színéről. Saszéroó büszke és arisztokrata. Nem alkuszik az életért. Golyóval kergeti lelkét a másvilágra.

H talmas, az agyat és lelket folyton lebilincselő, magához szívó erővel pereg le ez a dióhéjba szorított ozelekmény. A néző itt ott borzad ugyan, de türelmetlenül várja a kibontakozást.

Ardai Ida, Markovics Margit, Békés és Ternyei a kipróbált, bravuros eszközök egész halmazával segítették szinte, nagy sikerrel a darabot.

Békés alakítása hosszabb méltatást is követelhetne, annyira jellemző volt színeiben, érzésben és szerep kidolgozásban.

Markovics Margit a nagy jelenésekben (második, harmadik felvonás) nem mutatott elég drámai erőt, bárha mindenütt természetese volt — szinte a természetellenességig.

Kis szerepüket Szakács, Sarkadi játszották meg kifogástalanul.

Kiállítás, rendezés mintaszerű. A bérlet-szünetes előadásra közönség nagy számmal került és sokat tapsolt.

(b. e.)

* Hunyadi László helyett Baccarat.

A hatimásorban némi változás történt. A katonai zenekar ugyanis szombaton este az altiszti bálon hangversenyezik s lemondta a Hunyadi László opera előadását. Zilahy igazgató ezért úgy kárpótolja a közönséget, hogy a nagyszerű Baccarat színművet adatja elő szombaton este.

* A vasárnapi előadások. Általános és nagy érdeklődés nyilvánul a vasárnapi két előadás iránt. Mindkettő elsőrendűnek ígérkezik. Délután Madách remekművét az ember tragédiáját teszi hozzáférhetővé a délutáni publikumnak az igazgatóság, este pedig Huszka Jenő bájos zenéjű nagy operettjét a Gül babát adja elő a színház énekes személyzete. Érdekes megemlíteni, hogy a darab sikere a vidékre is eljutott és tömeges előjegyzés történt a vasárnap esti előadásra.

TAVIRATOK.

Egy magyar festőművész halála.

Pétevár, márc. 1. Zichy Mihály, a világhírű magyar festőművész, a cári udvar kedvelt festője az éjjel itt meghalt.

Zichy Mihály Zalában (Somogy megye) 1827-ben született. Művészi kiképzését Münchenben és Waldmüllertől nyerte. Kezdetben Bécsben, majd 1847-től Pétevárott

tartózkodott állandóan. Festményeinek, amelyekkel világhírűvé tette nevét, száma egész légió. Többször visszatért Magyarországra, de — miután itt következetesen mellőzték, — ismételtelen elfoglalta fényes pozícióját a cári udvarnál. Arany János balladái ő látta el illusztrációkkal. 1894-ben ülte meg Pétevárott félszázados művészi jubileumát.

Választói jog kiterjesztése

Hamburg, márc. 1. A törvényhatóság tagjai háromnegyed többséggel, terjedelmében elfogadták a választói jog tárgyában kiküldött bizottság által előterjesztett, megváltoztatott választójogi rendszert.

Vonat-összeütközés.

Pétevár, márc. 1. Mandsuriában, Mat-siev állomás közelében, ma két katonákat és árukat szállító vonat összeütközött. 16 kocsis és mindkét mozdony megsérült. Egy fűtő és nyolc kozák meghalt, négy megsebesült. Azonkívül megsebesült 46 ló.

Budapesti gabonatöszde.

Budapest, márc. 1.

(Déli zárlat.)

Buzakinálát és vételkedv mérsékelt. Nyugodt irányzat mellett 15,000 métermázsa került forgalomba 5 fillérrel olcsóbb áron. Egyéb gabonanemek közül tengeri nyugodt, árpa változatlan, a többi forgalom nélküli. Idő: szeles.

Buza áprilisra	16.74—76.
Buza májusra	16.66—68.
„ októberre	16.70—72.
Rozs áprilisra	13.68—70.
„ októberre	13.40—42.
Zab áprilisra	15.38—40.
„ októberre	12.62—64.
Tengeri májusra	13.76—78.
„ júliusra	13.96—98.
Repece augusztusra	27.70—90.

Városi Színház.

Bérlet 128. szám (B)

Péntek, 1906. évi március hó 2-án:

GÜL-BABA.

Zenés színdarab.

SZEMÉLYEK:

Gül-Baba, a rózsák apja — Árkossy Vilmos
 Zeila, leánya — Fóthy Frida.
 Kucuk Ali, budai basa — Békefi Lajos.
 Gábor, magyar lantos diák — Zilahy S. V.
 Mujkó, muzsikusi cigány — Polgár Sándor.
 Zulejkó — Sz. Gárdonyi T.
 Lülfikár, fő eunuch — Sarkadi Vilmos.
 A budai bíró — Deéssy Alfréd.

Holnap, szombaton, március hó 3-án:

BACCARAT.

Színmű.

Szerkesztői-posta.

Kíváncsi. Szeretné tudni, mi annak az oka, hogy egyes mulatságok annyira sikerülnek, míg mások, melyek mellett bár oly sokat reklámoznak, egyáltalában csütörtököt mondanak. Nagyon egyszerű ennek az oka s nem is kerül a megfajtása valami nagy fejtérésbe. Fődolog, hogy a rendezőség mindig a közönség izléséhez alkalmazkodjék s ne adjon elő oly dolgot, mely alatt az ember elalszik, vagy a mely a közönség igényeit kielégíteni nem képes. Az igaz, hogy nehéz volna megmondani, mi fog a közönségnek tetszeni vagy mi nem fog tetszeni, de ha egyszer valaki a rendezést elvállalja, legyen annak érzéke, tapintata minden iránt. Vegyük csak például a Vigasztókat, mennyire sikerültek ezek. A belépti díjak a legmérsékeltőbbek voltak s az, a

mi a közönségnek ott nyújtva lett, a szó szoros értelmében pazar élvezet volt, elannyira, hogy a közönség mohón várja a folytatását. Tehát mint látja, a jó izlés és tapintat a fődolog s ezek titkai a biztos sikernek.

Dr. R. L. (Verbőczy-utca.) Szeretnék valamit abból a kitűnő tollból látni, mely most pihen. Bár oka is van ennek, de nagyon szívesen vennék valamit. Külömben gratulálunk.

B. M. Nem huzzák ki. E hó 7 én lesz.

Az Emulsió szó

zsiradék vagy olaj és víz keverékének vegyü-lékének vegyületekét jelenti. Ha azonban tej és tejjel szolgál keverékül, akkor ez a vegyü-lék a vajzsír emulsió. A SCOTT-féle emul-gálási eljárás szerint a csukamájolaj ilyen EMULSIÓ alakjában kerül forgalomba, ezáltal ép oly könnyen bevehető és emészt-hető mint a tej, melynek tápláló és gyógyi-ó hatását nagy mértékben növeli.

A SCOTT-féle Emulsió valódiságának jele a „hátán nagy csukát vivő halász” védjegy.

A SCOTT-féle EMULSIÓ kapható min-den gyógyszerárban

Ezen lapra való hivatkozáskor és 75 fillér levélbélyeg beküldése elnében minta üveggel bérmentve szolgál:

Dr. BUDAI EMIL

„Városi gyógyszerár”

BUDAPEST, IV., Váci-u'ca 34/50

Egy eredeti üveg ára: 2 kor. 50 fill.

BUDAPEST ÉJJEL

című szerkesztés könyv

második kiadása

most jelent meg.

Írta:

Benedek László (Adrien)

Ára. 3 korona.

Megrendelhető lapunk kiadóhivatala útján.

Szőlővessző

A világhírű

„Delaware”

adja a legjobb bort!

Oltani permetezni nem kell.
 a szőlészeti kincse.

A phylloxerának ellent áll!!

Leírását és árjegyzéket
 ingyen küldünk bárkinek.

Szőlőoltványok mérsékelt áron kaphatók!
 nagymennyiségű sima és gyökeres
 DELAWARE vessző eladás.

Czím:

Szigyártó és Takáts.

Telep: Alsó-Segesd.

Központi iroda: Felső-Segesd, Somogy-m

Meghívó.

Az iparoskör saját helyiségében
1906. márc. hó 4-én d. u. 3 óra-
kor tartja

évi rendes közgyűlését

melyre az iparoskör tagait ezuttal van
szerencsém meghívni.

Tárgysorozat:

1. Jelentés az iparos kör mult évi működéséről.
 2. A mult évi zárszámadás feletti határozat hozatal.
 3. Az 1906 évi költségvetés megállapítása.
 4. Könyvtár biottság jelentése a könyvtár állapotáról.
 5. A kilépő 20 választmányi tag helyének betöltése.
 6. Pénztárdok, jegyző, könyvtárnok gazda és ügyész választása.
 7. Esetleges indítványok
- Debrecen 1906 febr. 24.

Tisztelettel

Biczó Gyula
kör elnöke.

Aki kitűnő étvágyfokozó asztali italt óhajt,

Aki gyenge, lábadozó

Aki ideges, álmatlan,

Aki vérszegény,

Aki sovány,

Aki szoptat,

Aki tüdőbeteg

ne mulassza el saját érdekében
a kitűnő hatásnak elismert

HERCULES

malátatápsör
különlegességet inni

Kellemes ízű, bármédig eláll,
nem romlik.

Kapható minden nagyobb csemege-,
fűszer-kereskedésben, kávéházban,
vendéglőben és a

Hercules Sörfőzde
székhelyi telepén.

Budapest, VII, Bethlen-tér 3/21

Főraktár Hajdunánásán:

Schachter János

fűszerkereskedésben.
Telefon 63-67.

A Debreceni Helyi-Vasut részvénytársaság

folyó 1906. évi március hó 17-én délelőtt 11 órakor, a Keresk. akadémia
dísz-termében tartja

XIX. rendes évi közgyűlését

melyre a t. részvényesek ezennel meghivatnak.

Tárgy:

1. Az igazgatóság az 1905. évről szóló üzleti jelentése, ugyszinte erre vonatkozólag a felügyelőbizottságnak jelentése.
2. Az 1905. évi mérleg előterjesztése, az igazgatóság és felügyelőbizottság részére a felmentvény megadása.*
3. Az osztalék meghatározása.
4. Igazgatósági tagok választása.

Az igazgatóság.

* A mérleg és zárszámadások a társaság irodájában ki vannak téve és az érdeklődők által megtekinthetők.
100-1-1.

A közelgő tavaszi évad alkalmából van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmét felhívni a 20 év óta legmegbízhatóbbnak bizonyult mindennemű konyhakerti, virág-, valamint fűmagvaimra.

Ugyszintén állandó nagyválasztékot tartok frissen levágott mindenfaj elővirágból, melyek egyes száalokban, vagy megrendelésre készítek ezekből menyaszonyi mell és minden alkalmi csokrokat, valamint sirkoszorukat.

Saját termésű nyíló virágok és disznővényeimet a legszebb kivitelben ajánlhatom mélyen tisztelt vevőimnek melyek ugy a Kossuth-utcai üzletemben mint a Ferenc József uti kertészeti telepemen, óriási választékban állanak rendelkezésre a lehető legolcsóbb árak mellett.

Megrendelések vidékre is a legnagyobb pontossággal, legszebb kivitelben a kívánt időre szállítatunk.

Részletes képes árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök.

Tömeges megrendelést kér

kiváló tisztelettel

PACZELT JANOS

mag- és virágkereskedése Debrecen, Kossuth-utca.

A Debreceni kereskedelmi betegsegélyző egyesület

(elismert betegsegélyző pénztár)

a Kereskedő Társulat dísztermében f. é. március hó 18-án d. u.
3 órakor tartja

XIII-ik rendes közgyűlését.**Tárgysorozat:**

1. Az igazgatóság jelentése, valamint az 1905. évről szóló kereskedelmi betegsegélyző egyleti és keresk. kórházi számadások betérjesztése.
2. A felügyelő bizottság jelentése és ennek kapcsán az igazgatóság és felügyelő bizottság részére a felmentés megadása tárgyában határozathozatal.
3. Felügyelő bizottság választása 1 évre (2 rendes 1 póttag a főnökök; 4 rendes 2 póttag az alkalmazottak köréből.)
4. Esetleges indítványok (alapsz. 39 §-szerint a közgyűlés előtt 8 nappal beadandók.

Debrecen, 1906. március hó 2-án.

Kardos László
elnök.

SOK PÉNZT

takaríthat meg, ha

Pesti Hazai Takarékpénztár sorsjegyet

készpénz vagy részletfizetésre

nyújtok
vásárol.

Érdeklődőknek tehát minden esetre ajánlatos e tárgyban hozzánk fordulni és mi készpénzzel teszünk díjtalanul ajánlatot.

Nemzeti Pénzváltó Részvénytársaság

BUDAPEST, Andrásy-ut 9. szám.

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Egger mellpasztillái

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboz 1 korona és 2 korona. Próbadoz 50 fillér.

Fő és szétküldési raktár:

**„NADOR”
GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VI., Váci-körut 17.**

Éljen!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított.

Kapható, Debrecenben: Balázs Ödön, Füleky Pál, L. Kovács Nándor, Mihalovits Jenő, Muraközy László, Dr. Rothschnek V. Emil, Szilc Ferenc, Koczián Dezső, Radakovits Géza, Tóth Béla gyógyszerésztárában.

Gőzcséplőkészletek 2¹/₂-től 12 lóerőig, Benzinmotorok,

SZALMAPRÉSEK gőzhajtásra, Aratógépek és egyéb Mezőgazdasági Gépek

legujabb szerkezetben és legjobb kivitelben kaphatók

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának

Vezérügynökségénél

BUDAPEST, V., Váci-körut 32.

Árjegyzéket és költségvetési kivanatra ingyen és bérmentve küldünk.

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-u. fiókja

Alaptőke 15,000.000 kor. Budapest, V., Nádor-utca 18. Tartalék 2,225.000 kor.

Sürgőnycim: Nádor utcai Hazaibank. Telefonszám: 86-01

Biztos tőkebefektetés és legolcsóbb sorsjegyek

a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület új nyereménykötvényei.

Az első ciklusban évenként háromszor június 5., október 5., február 5.

300.000

600.000

300.000

koronás főnyeremények

40 000 és 20 000, 50 000 és

20 000, 40 000 és 20 000

koronás mellényeremények kerülnek sorsolásra.

Egyévi nyereményösszege:

1.571.000 korona.

Minden egyes sorsjegy okvetlenül kisorsoltatik.

A nyeremények főösszege:

32,221.300 kor,

a törlesztési huzások főösszege:

36,938.750 kor.

mind az öt ciklusban.

A vevőknek a rendkívül előnyös nyereményhuzásokon való játék csak a vételár ka mataiba kerül, mert a legkisebb nyeremény és a törlesztéses huzásnál sorsolt nyereménykötvényér: járó nyeremény-szelvény árfolyamértéke jóval több, min: a sorsjegyek mai ára.

Minden egyes nyereménykötvény, illetve a kötvény kisorsolása esetén az arra kiadandó nyeremény-szelvény az összes nyereményhuzásokon végig — tehát 70 éven át — játszik, e szerint többször is sorsolható nyereménnyel.

A nyereménykötvényeknek bizosítékát az államnak, városoknak és községeknek nyújtott kölcsönök képezik és a törlesztések, valamint a nyeremények pontos kifizetéseért a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület összes vagyonával külön is kezkeskedik. Ezeket a nyereménykötvényeket adjuk:

a) készpénzfizetésre a mindenkori pontos napi árfolyamon darabonként 20 korona foglalót kikötve. A sorsjegyekre kívánatra igen jutsony feltétele, mellet megfelelő előleget nyújtok.

b) az 1883 XXXI t. c értelmében kiállított részletvekre

18 havi 10 koronás, vagy 32 havi 6 koronás részletre.

1906. március hó 15 ig beérkező rendeléseknél in'ezetünk ezeken az áron árfolyamemelkedés esetén sem változtat.

Már az első részletnek posta utalványon való beküldése után megküldjük a sorsjegyek sorozatát és számát tartalmazó törvényesen kiállított részletivet, melynek alapján a vevő azonnal megszerzi a kizárólagos játékjogot.

a) Készpénzfizetésre:

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utcai fiókja, Bpest, V., Nádor-u. 18. Sziveskedjenek részemre a napi árfolyamon számítva készpénzfizetés ellen darab Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületi nyereménykötvényt küldeni. Mai postával küldök Önöknek foglalót darabonként 20 koronát azaz összesen koronát, míg a hátralékos összeget sziveskedjenek utánvéttel beszélni.

folyószámlán hitelezni.

Kelt

A megrendelő neve: (olvasható aláírás.)

Pontos lakáscíme:

Megrendelési-jegy:

b) Részletve:

Hazai Bank Részvénytársaság Nádor-utcai fiókja, Bpest, V., Nádor-u. 18. Megrendelek Önöknél a prospektusukban foglalt feltételek szerint az 1883: XXXI. t.-c. értelmében kiállítandó részletve darab Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesületi nyereménykötvényt. A vételárát darabonként koronás havi részletben fogom törleszteni. Az első részletet összesen kor. ma postautalványon küldtem címükre.

Kelt

A megrendelő neve: (olvasható aláírás.)

Pontos lakáscíme: